

הגליון מוקדש לרפואה לישועה ולהצלחה בכל העניינים:
חיים בן חנה
פבל ניסים בן מרינה
יעקב בן ז'קלין

רבינו תם	יציאת שבת	כניסת שבת	ירושלים (למחצית 40 דקי 18:51)
20:52	20:01	19:11	19:11
20:49	19:59	19:09	19:09
20:52	20:01	19:11	19:11
20:50	19:59	19:09	19:09

גיליון מרבני בית המדרש "דורשי ה'" בנושאות מורנו הגאון הרב יחזקאל צמח שליט"א תלמידו של הגאון הינוקא רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

מאמר הרב

מאת הגר"י צמח שליט"א

קומי אורי כי בא אורך

כולם מתאווים לאור ה' (עמוס ה, ח), ביום שיתגלה הבורא בעולמו כמלך, בו יוצא האורו מנרת'קו, האור שהיה זרוע לצדיקים (שוח"ט תהלים צו), ונגנו בתורה, ואז יתגלה כבוד ה' באור עצום ונשגב לכל המבקשים את מלכותו, ולכופרים בתורה, יהיה יום חושך ולא אור. ויש יחלוק ה' יתברך כבוד אמיתי לעמו בית ישראל, שיאירו באור אין סוף, שאור השמש קטן לעומתו "וזה כחו של בעל הבית, שהוא מייפה כתר עבדיו כמו כתר" (תד"א זוטא פ"ב). וכל אחד יאיר כפי דביקותו בתורה. ומהאור הזה, יהיה תחיית המתים, ויסתלק כל רע וזוהמא מן העולם (וזה"ק ח"א קלא), ויתרפאו כל עם ישראל אף החגרים והסומין (וזה"ק מקץ דף רג), זולת בעלי הלשון.

תקוות כל הברואים לזכות למשהו מן האור הזה, שעין לא ראתה אלקים זולתך, והוא שורש הבריאה, וקיום העולם, ומקור כל הטוב, ונגנו לצדיקים היראים ממנו וחוסים בו יתברך, וכעת רק משהו דק ממנו נשאר להתקיים ממנו כל העולם. ויזכה לזה על ידי עמל התורה, ותיקון דרכיו בעבודת הבורא (וזה"ק בראשית מז).

ועידון וצחצוח הנפש הזה באור הגנוז, מעולם לא השיגו עצם עניינו כל מלאכי מעלה וחיות ושרפי קודש ושום נביא וחזוה, ועליו נאמר (מלאכי ג) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה ויצאתם ופשתם כעגלי מרבץ (וזה"ק ח"ג פ"ח), הם עמלי התורה, שעשו רצונו ית' בתורתו בכל יום ויום (תד"א פ"ה). וצדיקים מתרפאים בו ומתעדנים בו, ורשעים נידונים בו (נדרים ח: ב"ר ע"ח, ה). והוא שמור לתלמידי חכמים הצנועים והענוים, יזכו ליישב אצל הקב"ה לבדו, שנא' יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן (תד"א פ"ד).

ואז יהיה הברור הגדול, בין אלו האחוזים בעץ החיים, המאמינים בתורה הקדושה ובחכמי ישראל, ובקדושת התורה וקדושת עמליה, לבין האפיקורסים שבזו לעמלי תורה, ועסקו בדילטוריא ועזות, כי בעלי הלשון אינם מקבלים פני שכינה (סוטה מב), וגם בעת ההיא שהכל מתרפאין, בעלי הלשון שמכוונים לומר לשון הרע על חבריהן, יישארו בניגען (דברים רבה ו, יד), כי הם חברו לנחש שאינו מתרפא לעולם (אגדת בראשית פ"ט). ובאותו הזמן הקב"ה יכריז ויאמר: בעלי הלשון ישרפו באש ולא יראו את האור לעולם (ילקוט תהלים תשעו).

ואז יראו "בין צדיק לרשע ובין עובד אלהים לאשר לא עבדו" (מלאכי ג, ח), שכל אחד יאיר כפי דרגת העונה וכבוד התורה שלו, שכך השיג מאור נשמת התורה, ויש מי שיאיר כמו הרקיע, ויש כמו כוכב קטן, ויש כמו כוכב גדול, ויש כמו הירח בראש חודש, או בחמשה לחודש, ועשרה לחודש, וט"ו לחודש, ויש שיזכה למאור פנים כצאת השמש בגבורתו בשעה ראשונה, ויש כשתי שעות, ויש כשלוש שעות, ויש כארבע שעות, ויש כחמש שעות, ויש כשש שעות. אבל הרשעים פניהם שחורות כקדירה, לפי שהמזוהם אינו מיסב בפני המלך (תד"א פ"ה).

והצדיקים יאירו כאור השמש של עתיד לבא, שזה פי 343 מאור השמש של עולם הזה, כמו שכתוב "ואוהביו" (שבעמל התורה בעונה, השיגו אהבת ה') - כצאת השמש בגבורתו" (שופטים ה, לא. ומתרגמין: לאנרה כיהודי קריה על חד תלת מאה וארבעין ותלתא כמיפק שמשא בגבורתיה), ביום שירפא השי"ת מחץ מכתו של עולם (תנחומא בראשית ו. תוס' ב"ב ח, ה).

וזה בדומה לזיוו של אדם הראשון קודם החטא (שם), שהיה עקיבו מכהה לגלגל חמה, ועל אחת כמה וכמה זיו פניו (ויק"ר ב, ב).

וכל שכן צדיקי הדורות, שזיכו את בני הדור בתורה ובקרבת הבורא, שאין קץ לאורן, וכמו שאמרו (ילקוט עקב תתעב, תהלים תתעט. משנת ר"א פ"א) האוהבים יהיו כצאת השמש, אבל המאהיבין גדולים מן האוהבים.

וכתיב "קומי אורי כי בא אורך וקבוד ה' עליך וְחַח", כי אז יתגלה שהזרעים של האור כבר מושרשים בכל אחד מכל העמידה בנסיונות באמונת קדושת התורה, כנגד המעליבים והמלעיגים בעלי זרוע ולשון הרע, ואנשי חכמות חיצוניות והשכלה, ועליהם נאמר העם ההולכים בחשך ראו אור גדול (ישעיה ט, א). "אלו בעלי התלמוד, שיאירו כצאת השמש בגבורתו, שתורה שבעל פה יש בה צער גדול, והיא עזה כמוות וקשה כשאל קנאתה, ואין לומד אותה אלא מי שאוהב הקב"ה בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאורו, ויש שמבלה ומנבל עצמו עליה, לפיכך יזכו לאור הגדול שנברא ביום ראשון (תנחומא נח ס"ג).

וכתיב "וְהָיָה אֹרֶךְ יְשָׁרְאֵל לְאֵשׁ וְקִדְוֹשׁוֹ לְלִהְבָה" (ישעיה י, יז), זהו אורו הגדול של ה' יתברך שרק הוא משתמש בו, ואין כל בריה יכולה להשתמש בו, כמ"ש ונהורא עמיה שריא (דניאל ב, כב. שוח"ט מזמור כז), ויאיר אותו לעתיד לבא, שנאמר ה' אורי (תהלים כז), אך הרשעים אינן רואין באור הזה, כמ"ש "אור צדיקים ישמח, ונר רשעים ידעך" (משלי יג, ט).

יסוד כל התורה הוא "ואהבת לרעך כמוך" (ע' שבת לא), ורוב מצוות התורה הם כיצד לשמח לאדם (אגרת הגר"א), ואם רואה עליונות על הבריות, ויכול להטיל דופי באחיו היהודים, אין בו אורה של תורה, ואין לו שייכות לתורה. וריבוי דברים וכל שכן לשון הרע הם היפך התורה ממש, וסייג לחכמה שתיקה (אבות ג, יז). וכשם ששכר תלמוד תורה שקול כנגד כל המצות, כן לשון הרע שקול כנגד כל העונות (ירושלמי פאה פ"א ה"א), ומגדיל עונות עד לשמים (ערכין טו:), ועולה ומשטין עד כסא הכבוד (תד"א רבה פ"ח), ולכן הוא נטרד מעולם הבא (סנהדרין צה. וברמב"ם אבות א, טו מתוספתא שאין לו חלק לעוה"ב). וגורם לסלק השכינה מישראל (דברים רבה ה, י). אמר הקב"ה, אין אני ובעל הלשון יכולין לדור בעולם (ערכין טו:).

כי הקב"ה אוהב את ישראל בכל מצב באהבה שאינה תלויה בדבר, ובעלי הלשון הדילטוריא גורמים להפריד בין ישראל לאביהם שבשמים, והשי"ת מקונן שהם הפרידו בינו לבין בניו (ע' וזה"ק ח"ג פ"ד). על הכל מחל הקב"ה חוץ מלשון הרע (וזה"ק ח"ג קסא). אמר הקב"ה, מכל צרות הבאות עליכם אני יכול להציל אתכם, לבד מלשון הרע - וכל הכח של התורה והתפילה תלוי בשמירת הלשון, כי אם הלשון פגום, כל דיבוריו והבליו פגומים, ואין תפילתו עולה למעלה מחמת רוח הטומאה השורה על כל אבריו בפגם הדיבור (וזה"ק ח"ג נג).

"וזה התשובה הגדולה, שייסר עצמו ברסן פיו ותאוותיו, ולא בתעניתים וסיגופים, כי זה גדול מכל תעניות וסיגופים שבעולם, וכזה יכופר לו כל עוון וניצול משאול תחתית, וזה כל פרי העולם הבא, כי בכל רגע שחוסם פיו זוכה לאור הגנוז" (אגרת הגר"א).

אמר הקב"ה: "אם אתם מבקשים שאבנה את בית המקדש, אהבו זה את זה, ואני אבנה אותה, ובאותה שעה אני שב לירושלים, שנא' כה אמר ה' שבת לירושלים ברחמים" (פטרון תורה פ' מצורע).

פניני דרך ה' - דרך הרחמים

מאת הרב ישראל משה שליט"א

ערוכים ע"פ שיעוריו של מו"ר גאון ישראל הינוקא שליט"א

א. מה שרואים היום אנשים שבורים ומיואשים, בגלל שעוברים אורח חיים קשה, הוא בסיבת שאין אצלינו רחמים בדעת ובלב, כי הכל מתחיל מגילוי הרחמים, עד כמה הרחמים יוכלו לרדת למטה יותר. וזו עבודת הצדיקים שבכל דור, לגלות את הרחמים של ה' יתברך.

ב. פעמים שהאדם מתהלך בעולמו בתמהון לבב, אם ה' ברוך הוא אוהב אותי, כיצד אני סובל כל כך. והיישוב לזה, שאין זה סבל מאיתו יתברך, אלא שאין התעוררות הרחמים בעולם, וככל שבני אדם אוהזים בקושי ואכזריות, ועלמים הרחמים.

ג. התורה הקדושה מלמדת אותנו דרך ה' כיצד לדבוק במידת הרחמים ולהמשיך אותם על עצמו ועל כל הבריאה, ולא ינהג מבלי דעת ותבונה וזיקק לו ולכולם.

ד. הדבר שיוכל לרפא את כל עם ישראל ולפדות את כולם מכל הצרות, הוא שנעסוק בגילוי הרחמים.

ה. את כל הרחמים אפשר לגלות על ידי שיחמול גם על הדברים הקטנים ביותר, וככל שיריד את הרחמים יותר ויותר למטה, ויגלה את הרחמים עד למקום הנמוך ביותר, כנגד זה ה' יתברך יעורר את הרחמים העליונים עד למטה על כל הבריאה כולה.

ו. בדורות הללו יש הנהגה של רחמים גדולים ביותר, שה' יתברך מעורר גם על מי שנכשל בחטא, שהוא מסכן ומרוחק, ולא זכה להכיר את דרך ה', רק שאלו רחמים מוסתרים.

ז. ה' יתברך חפץ שאנחנו נעורר רחמים על כל הברואים ועל כל הבריאה, וכאשר לא נסתפק ברחמים מוסתרים, אלא נגלה את הרחמים, בפרט בין כל היהודים, אזי גם ה' יתברך יגלה לנו את הרחמים והאהבה שלו. וזוהי הדרך לגאולת ישראל, על ידי שכל עם ישראל יתעוררו ברחמים אחד על השני.

ח. אדם שהולך עם מחשבות שהוא פגום, מכח המחשבות הללו הצלם שלו נפגם, וכל שכן אם הגיע לאזלת יד שלא אכפת לו מעצמו, שבזה הוא מאבד את כל כוחו רח"ל. דרך התורה הקדושה היא להיות עניו ושפל לא מתוך חולשת הדעת, אלא מתוך ביטול להשי"ת בדרגה של 'אין', עד שלא מטריד אותו מצבו הרוחני והגשמי, והוא שמח בה' אלקיו, באופן ששום דבר לא יוכל להחליש אצלו את השמחה בה', ואז יכול לפעול ניסים ונפלאות.

ט. פעם באה אשה לצדיק מוולודניק זיע"א (רבי ישראל דב בער בן רבי יוסף - בעל השארית ישראל), וסיפרה לו שעשירים ושתים שנה היא בצער שאין לה ילדים. ואמר לה הרבי, שאי אפשר שיהיו לה ילדים, וכשראה שנבהלה, הזכיר לה שלפני נשים רבות כשהיתה קטנה, היתה לה גיגית והיו שם חתולים והטביעה אותם, והחטא הזה רודף אותה עד היום. אמר לה, תעשי תשובה על זה והיו לך ילדים. וכך עשתה האשה, ששבה בתשובה על ענין זה, והקב"ה הושיע לה וזכתה לילדים.

מעשה רב

פנינים ושביבי אור משיעוריו הליכותיו ודרכו בקודש של רבינו הגאון הינוקא שליט"א

בשעוריו של מורנו ורבינו שליט"א הזכר פעמים רבות הענין של "גלוי הרחמים", שאז דרך הקדש שלמדנו צדיקי הדורות כיצד נוכל לדבק במדותיו של הבורא יתברך ולהאיר את אורו בעולם, ולהוריד שפע וברכה בעולם, עד שיוכל לפעל ישועה וקריב הגאולה הפרטית והקוללת.

ה' יתברך נתן את הבחירה בידינו - כדי שנופיק אנחנו להביא את הטוב והשלמות, ובמדה שאדם מודד - בה מודדו לו מן השמים, ועל ידי שאדם מרחם, בזה הוא פותח את שערי הרחמים. וככל שבני האדם מונעים חמלה ורחמים ומשתמשים באכזריות ואכזריות, משליטים את פח הנחש וזהמתו, שמנה מגיע כל חשך ואפלה, כל יגון ואנחה רחמנא לא צלון.

יסוד התורה הוא החמלה והרחמים עד האהבה השלמה, כמו שאמרו חכמים 'ואהבת לרעך כמוך', זה כלל גדול בתורה", והתורה מלמדת אותנו כיצד להשתמש ברחמים, ואיך לנתב אותם לצד הטוב, כי ישנם גם רחמים שהם רחמי רשעים, מצד הנחש הקדמוני, שאינם אלא אכזריות (משלי יב, ט), ואותם הקדוש ברוך הוא שונא. על ידי התבוננות נכונה בדרך התורה, יכול האדם להעמיק בגדלת הבורא ולהתקשר בכל לב ברחמים האין סופיים שלו, ולדבק בהם, עד שיוכל לעורר רחמים עליונים על עצמו ועל כל הסובב אותו ועל כל הבריאה, וכשנופיק לעשות זאת פראוי, תבא הגאולה השלמה.

השרש של שמירת המצוות הוא מתוך לב של רחמים על חלק אלוה ממעל שבתוכו, ואהבה ונאמנות לבורא, עד כדי אהריות על פבוד מלכותו, לשמח הרחמים והאהבה הוא דבק ברצון הבורא ולא יכול לסטות ממנו, ומתוך הלב הנזה הוא נגש ללמד את התורה, לחפש בה את דרכי הבורא - על מנת להשלים את רצונו ולגלות את אורו יתברך בעולם כולו.

ראשית התעוררות הרחמים היא לרחם על עצמו ועל נשמתו - שחפץ בטוב ובמידת הרחמים, וכנגד זה ה' יתברך אומר לו: אתה מרחם על הנשמה שנתת לי, ומיגר אותה - גם אני ארחם עליה.

ומשם האדם מתבונן ברחמים וחמלה על הסובבים אותו ועל הבריאה כולה, ברחמים שהם מצד הקדשה, ובהם אנחנו מעוררים את רחמי ה' להביט עלינו ברחמים מרבים ועצומים.

"במדה שאדם מודד בה מודדים לו", אם הוא נוהג בדרך של אהבה ורחמים לפי דרך התורה, כך נוהגים אתו ברחמים, וזוכה להצלח בכל, ולהשיג את כל הטובות כלם בזה ובבא, ואם הוא מתבונן ומביט על הברואים בדין ומשפט שלא כדרך התורה, אזי הוא ממשיך על עצמו הנהגה של דין.

מורנו ורבינו שליט"א רגיל לומר, שרק הלב שלנו יכול לעשות נחת רוח לאדוננו הבורא, כי "רחמנא לבא בעי", שהלב יהיה מלא בחמלה ורחמים על דרך ה', ונחזיר אהבה לבורא יתברך שברא אותנו מתוך רחמים ואהבה אין סופית, והלב הוא שיוכל למצא חן לפניו יתברך ולעשות לו נחת רוח. וככל שהאדם דבק במדת הרחמים, ונהיה כלנו ברחמים ובחמלה זה עם זה, כך נהיה כלי מקשר לגלות מלכותו.